

Korset och Kronan

Nr 43/2021

Jesus säger: Håll fast vid
det du har så att ingen
kommer och tar din krona
(Upp. 3:11)

Kristen etik (18) - modern teologi.

Den kristna etiken och moralen hänger nära samman med synen på Guds uppenbarelse både i naturen, i samvetet och i Skriften. Beroende på sin utgångspunkt kommer olika författare till vitt skilda slutsatser. Jag skall först behandla den moderna teologin och i kommande artiklar peka på vad Bibeln, bekännelseskriterierna och Luther säger.

Moderna teologer

Här syftar jag på teologer som under 1900-talet och framåt har lämnat övertygelsen om att all etik måste bygga på Guds uppenbarelse. Sådana teologer tror inte att Bibeln är Guds inspirerade, ofelbara ord och de tror i regel inte heller på att det finns en klar och tydlig uppenbarelse om Gud i naturen. Dessa teologers uppfattning sammanfaller därför i regel med etiken hos moderna, avkristnade människor, som ofta intar en rent ateistisk

Ordet om korset är en
dårskap för dem som går
förlorade, men för oss som
blir frälsta är det en Guds
kraft (1 Kor. 1:18)

Den gode herden
leder sina får (Joh. 10)

inställning eller som menar att man inte kan veta om Gud finns (agnostiker).

Vad lär de moderna teologerna?

Dr George F. Thomas (1899-1977) var professor i religionsfilosofi vid Princeton. Han undervisade också i Indien och Japan och skrev många böcker. Jag sammanfattar här några av hans tankar i boken *"Christian Ethics and Moral Philosophy"* (1955). Helt riktigt hänvisar Thomas till Guds lag och säger att Gud kräver en fördjupad känsla av *synd* hos människan och att hon behöver en *gudomlig förlåtelse* (s. 8). Men är då Bibeln en tillförlitlig bok? Författaren påstår att senare delen av Jesajaboken är skriven av en okänd profet under den babyloniska fångenskapen, den s.k. "andre Jesaja" (s. 10). Men enligt Bibeln själv är hela boken skriven av Jesaja. Man märker att det är den moderna bibelkritiken som fångat författaren och styr hans inställning.

Detta märks också i fråga om synen på Guds nåd. Där sägs: *"Den uppfattning som finns i GT om mänsklig frihet och den gudomliga nåden är mycket annorlunda än traditionell kristen teologi"* (s. 11). Både profeter, psalmister och senare rabbiner skulle enligt författaren

kräva att syndaren måste ha en moralisk förmåga (till avgörelse) eftersom de inte tror att syndaren är helt bunden i synden. Människan skulle ha en böjelse både till det onda och till det goda. Det är sant att detta var senjudendomens och fariseismens syn. Men Thomas menar felaktigt att det också var vad profeter och psalmister lärde!

Ibland har dock profeterna haft ljusare stunder, t.ex. när David skriver: *"Skapa i mig Gud ett rent hjärta..."* (Ps. 51:12). Någon slags utveckling måste ha skett från det mer primitiva till det mer andliga. Thomas förklarar detta med att GT har tillkommit som ett resultat av en teologisk utveckling, där de fem moseböckerna inte är skrivna av Moses utan av okända författare med de för oss okända källorna J, E, D och P (Jahvisten, Elohisten, Deuteronomisten och Prästkodex). Men dessa källor har genom århundradena redigerats så att resultatet blev *pentateuken* (de fem Moseböckerna). Så lär bibelkritiken.

Författaren betonar sedan att det faktiskt ändå *"finns mycket av etiskt värde i lagen"* (s. 12). Jesus citerar ju Lagen. Visserligen har Leviticus (3 Mos.) lägre etiskt värde än 5:e Mosebok, men som Montefiore påpekat finns även i 3:e Mosebok en "oas" med etiska lagar. Några "pärlor" tycks alltså ändå trots allt finnas i GT...

Men Jesus då? Här har väl ändå den teologiska utvecklingen kommit som längst? Thomas säger om Guds rike: *"Vi måste nu fråga: Vilken var Jesu föreställning om hans egen relation till gudsriket? Vi kommer förmodligen aldrig att veta detta med säkerhet."*

Orsaken till denna svävande ovisshet är enligt Thomas – den moderne tvivlaren – att Matteus, Markus och Lukas hade andra föreställningar än Johannes. *"Nästan alla moderna nytestamentliga forskare är överens om att de första tre evangelierna är tidigare och mer autentiska än det fjärde. Men detta löser inte problemet eftersom de första tre evangelierna själva inte stämmer överens och tolkningen av var och en av dem är mycket svår."* (s. 25).

Vem var då Jesus? Här talar Thomas mycket dunkelt. Han säger om Jesus: *"Han var övertygad om att hans lidande liksom 'den lidande tjänarens' hos den andre Jesaja på något mystiskt sätt var nödvändigt för förlåtelsen av folket. Efter hans död skulle Gud ingripa för att förstöra den nuvarande tidsåldern och sända den himmelske 'människosonen' på molnen med stor makt och ära för att 'samla hans utvalda' till Riket."* (s. 26).

En kristen känner igen dessa ord, men vad menar författaren med dem? Är det inte klart att Jesus är sann Gud och sann människa som har lidit för hela världens synd och uppfyllt lagen i vårt ställe? Är det inte sant att han har uppstått och nu regerar i Guds rike som är hans kyrka? Är det inte sant att Kristus verkligen skall uppväcka alla döda, de trogna till evigt liv men de otrogna till evig förtappelse.

Nej, några sådana fasta påståenden gör aldrig de modernistiska teologerna. De litar ju inte på Skriftens ord och vet aldrig vilka ord som är äkta och vilka ord som de första kristna i urkyrkan själva har tänkt ut som mer eller mindre pålitliga tolkningar. De moderna teologerna tror ju inte att själva *bibeltextern* är Guds ord, inspirerad av den helige Ande. Om Jesus säger därför författaren:

"Om Jesus gjorde anspråk på att vara den apokalyptiske och himmelske 'människosonen' kan vi förmodligen aldrig få veta. Utifrån lärjungarnas övertygelse efter hans död, att han var Messias, är det sannolikt att han själv gjorde anspråk på att vara Messias i någon mening" (s. 27).

Den moderna teologin håller sig till sannolikheter och förmodanden. Kanske är det så, kanske är det så. Det sorgliga är att dr F. Thomas och med honom den övervägande delen av dagens teologer är överens om att Bibeln *inte* kan vara Guds ord såsom Jesus och apostlarna själva lärde. Hela kristendomen blir därför som ett hus byggt på lösan sand. När stormvinden kommer faller det.

Forts. i nästa nr.